

Ruskon kunnan hyvinvoinnin edistämisen painopisteiden toteuttamissuunnitelman (2018–2020) arviointi

Ruskon kunnan hyvinvoinnin edistämisen toteuttamissuunnitelma vuosille 2018–2020 on jaettu neljään painopisteeseen ja niiden alaisiin toimenpiteisiin.

1. Turvallisen lapsuuden ja nuoruuden kasvu ympäristön mahdollistaminen

- 1.1. Vanhemmuuden tukeminen
- 1.2. Terveiden elämäntapojen omaksumisen tukeminen
- 1.3. Psykososiaalisten hyvinvoinnin ja taitojen tukeminen

2. Aikuisten aktiivisen ja toimivan arjen mahdollistaminen

- 2.1. Osallisuuden mahdollistaminen
- 2.2. Terveiden elämäntapojen mahdollistaminen
- 2.3. Omahoidon mahdollistaminen

3. Ikääntyneiden omatoimisuuden ja elämänlaadun tukeminen

- 3.1. Yksinäisyyden ehkäiseminen ja psykososiaalisen hyvinvoinnin edistäminen
- 3.2. Toimintakyvyn ylläpitäminen
- 3.3. Omahoidon tukeminen

4. Erityistä tukea tarvitsevien tukeminen

- 4.1. Osallisuuden mahdollistaminen
- 4.2. Toimintakyvyn edistäminen ja ylläpitäminen
- 4.3. Omahoidon tukeminen

1. Turvallisen lapsuuden ja nuoruuden kasvu ympäristön mahdollistaminen

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot ja toimijat	Indikaattorit	Nykytilan arvio	Huomioita
Vanhemmuuden tukeminen	Tarvelähtöinen ammatillinen ohjaus Askeleittain menetelmän käyttö varhaiskasvatuksessa Psykiatrisen sairaanhoitajan työpanos päiväkodeissa ja kouluissa Varhaisen puuttumisen mallin käyttö	Varhaiskasvatuksen, neuvolan, perheneuvolan, koulun, kouluterveydenhuollon, nuorisopalveluiden sekä perhe- ja	Kansalliset mittarit (mm. Sotkanet ja kouluterveyskysely)	2018 keltainen 2019 vihreä	Kasvatuksellisen tuen tarve lisääntynyt, tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä siihen vastaamiseksi. Sote-palvelujen tulee tarjota tiiviimmin konsultaatiotukea sekä jalkauttamaan palveluja lasten ja nuorten kasvu ympäristöihin. Sähköisiä palveluja tarvitaan lisää.

	<p>kaikissa ammattiryhmissä Tiivis yhteistyö ja konsultaatiomahdollisuus perhe- ja sosiaalipalveluiden kanssa matalalla kynnyksellä</p>	<p>sosiaalipalveluiden toimijat</p>			<p>Perhekeskuspalvelujen kehittämistä tehtävä suunnitelma. Sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saavien perheiden määrä on kasvanut koko ajan mm. tietoisuuden kasvaessa palvelusta. Sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita tarjotaan perheille ja lapsille, joilla ei ole lastensuojelun asiakkuutta. Kevyempien palvelujen saatavuuden paraneminen ei toistaiseksi ole näkynyt korjaavien palveluiden vähenemisenä. Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärät ovat kasvaneet ja sisältävät ostopalveluita kuten perhekuntoutusta, kotiin vietävää perhetyötä ja lastensuojelun tukihenkilö- ja tukiperhetyötä. Laitosperhekuntoutuksen ja ensikotien palvelujen käyttö kasvoi voimakkaasti v. 2020. Kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia oli v. 2020 19, joista huostassa vuoden lopussa 2. Intensiivisellä avohuollon työllä pystyttiin välttämään huostanottoja.</p>
<p>Terveen ja aktiivisen elämäntavan omaksuminen</p>	<p>Ohjaus, neuvonta ja palvelutarjonta Ilo kasvaa liikkuen -ohjelma Liikkuva koulu -ohjelma Maksuttomat liikuntatilat yhdistysten sekä liikunta- ja urheiluseurojen kautta Laadukkaat liikuntaympäristöt Hyvät kunnan peruspalvelut Aktiiviset yhdistys- ja liikuntaseuratoimijat Toimiva ruokahuolto Päihitteettömyyden tukeminen</p>	<p>Varhaiskasvatuksen, neuvolan, perheneuvolan, koulun, kouluterveydenhuollon, liikunta- ja nuorisopalveluiden, perhe- ja sosiaalipalveluiden sekä ruokahuollon toimijat</p>	<p>Kansalliset mittarit (mm. Sotkanet ja kouluterveyskysely)</p>	<p>2018 vihreä 2019 vihreä</p>	<p>Teini-ikäisten ylipainoisuuden lisääntyminen ja siihen liittyvä koululounaan syömättä jättäminen ja liikunnan vähäisyys vaativat huomioimista. Ilo kasvaa liikkuen -ohjelma on nykyisin Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelma ja varhaiskasvatus siinä aktiivinen toteuttaja. Kansallinen tunnustus yhdelle päiväkodille liikuntakasvatuksessa.</p>
<p>Psykososiaalisen hyvinvoinnin ja taitojen tukeminen</p>	<p>Kasvatus, opetus ja ohjaus Tunnetaitojen harjoittelu Lasten itsetuntemuksen vahvistaminen osana koulutyötä ja KivaKoulu -toiminta Psykiatrisen sairaanhoitajan työpanos päiväkodeissa ja kouluissa Tarpeeseen vastaavat nuorisopalvelut ja etsivä nuorisotyö Varhaisen puuttumisen mallin käyttö kaikissa ammattiryhmissä</p>	<p>Varhaiskasvatuksen, neuvolan, perheneuvolan, koulun, kouluterveydenhuollon, nuorisopalveluiden sekä perhe- ja sosiaalipalveluiden toimijat</p>	<p>Kansalliset mittarit (mm. Sotkanet ja kouluterveyskysely)</p>	<p>2018 punainen 2019 keltainen</p>	<p>Lisää selvitystä vaativina asioina nousee esiin lasten ja nuorten uupumus ja oman terveytensä kokeminen keskinkertaiseksi tai huonoksi. Alakoululaisten vaikeudet lukemisessa, laskemisessa ja kirjoittamisessa ja yläkoululaisten oppimisvaikeudet kiinnittävät huomiota. yläkoululaisten yksinäisyyden kokemusten kasvua olisi hyvä pohtia.</p>

Uudet toiminnot	Toteutuminen	Jatkotoimenpiteet
Panostetaan lasten, nuorten perheiden hyvinvointiin tuottamalla laadukkaat ja tarpeeseen vastaavat peruspalvelut sekä tarjoamalla viihtyisiä ja turvallinen elinympäristö.	Toteutunut talousarvion asettamisrajoissa. Tavoitteen tarkkarajainen arviointi vaikeaa.	Tehdään tarvittavia uusia avauksia talousarvionkokeilujen perusteella. Arvioidaan ”investointimallin” käyttöönottoa palvelujen vaikuttavuuden kehittämiseksi. Koronapandemian aikana lisätty verkkopalveluja.
Panostetaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin palkkaamalla psykiatrinen sairaanhoitaja, joka työskentelee päiväkodeissa, kouluissa ja nuorisopalveluissa.	Toiminta vakiintunut.	Vahvistetaan maakunnallista yhteistyötä mm. työnjaon kehittämiseksi.
Panostetaan syrjäytymisen ehkäisyyn palkkaamalla etsivä nuorisotyöntekijä, joka työskentelee nuorisotalolla ja moniammatillisissa tiimeissä.	Toiminta vakiintunut.	Haetaan vuosittain toiminta-avustusta. Pohditaan toiminnan laajentamista.
Panostetaan lasten ja nuorten osallistamiseen päätöksentekoon lapsiparlamentin, oppilaskuntatyöskentelyn, nuorisovaltuuston ja kokemusasiantuntijaraadin kautta.	Nuorisovaltuuston toiminta aktivoitunut vuoden 2020 lopulla. Oppilaskunta osa vakiintunutta toimintaa. Kokemusasiantuntijaraati pohdinnassa. Koronapandemia vaikeuttanut kyseisen kaltaista osallistamista käytännössä.	Turvataan nuorisovaltuuston aktiivinen toiminta ja pyritään lisäämään sen resursseja talousarviossa. Laaditaan selkeä toimintasuunnitelma.

2. Aikuisten aktiivisen ja toimivan arjen mahdollistaminen

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot ja toimijat	Indikaattorit	Nykytilan arvio	Huomioita
Osallisuuden mahdollistaminen	Kuntalaisten osallistaminen Poliittinen päätöksenteko Kuntalaistilaisuudet Kuntalaisaloitteet Palautekyselyt Vanhus- ja vammaisneuvosto Kokemusasiantuntijaraati	Keskushallinto ja kaikki toimialat	Kuntakyselyt, palautekyselyt, kuntalaisaloitteet ja kuntalaispalautteet	2018 keltainen 2019 vihreä	Haettu kehittämishankkeiden rahoitusta kuntalaisdemokratian kehittämiseksi. Lisätty avoimia kuntalaiskyselyitä ja -keskusteluja verkossa.
Terveen ja aktiivisen elämäntavan	Ohjaus, neuvonta ja palvelutarjonta Maksuttomat liikuntatilat yhdistysten sekä liikunta- ja urheiluseurojen kautta liikuntaseuratoimijat	Hyvinvointitoimiala, tekninen toimi, perusterveydenhuolto,	Kansalliset mittarit (mm. Sotkanet)	2018 vihreä 2019 vihreä	Aikuisten hyvinvointi on indikaattorien perusteella hyvällä tasolla. Työttömyys ja toimeentulotuen tarve ovat vähäisiä Liikuntaneuvonnan palvelu tulisi vakiinnuttaa perusterveydenhuollossa. Ravitsemusneuvontaa ja ehkäisevää

	Liikuntaneuvontaa perusterveydenhuollon yhteydessä				päihdetyötä tulisi vahvistaa.
	Terveellisen ravitsemuksen edistäminen Ravitsemusneuvontaa perusterveydenhuollon yhteydessä Päihitteettömyyden tukeminen				
Omahoidon mahdollistaminen	Ohjaus ja neuvonta Perusterveydenhuollon palveluohjaus Kunnan nettisivujen kautta tapahtuva palveluohjaus	Perusterveydenhuolto, työterveyshuolto, palveluportaalien ylläpitäjät, hyvinvointitoimiala	Kansalliset mittarit (mm. Sotkanet) ja käyttäjäseuranta	2018 keltainen 2019 keltainen	

Uudet toiminnot	Toteutuminen	Jatkotoimenpiteet
Panostetaan aikuisten kuntalaisten osallistamiseen päätöksentekoon uusien palautekanavien ja kokemusasiantuntijaraadin kautta.	Otettu käyttöön useita osallistavia sähköisiä palautekanavia (mm. Webropol-kyselyt, otakantaa.fi-keskustelut, ideankeruu tapahtumat). Kokemusasiantuntijaraadin toiminta ei ole käynnistynyt. Hyödynnetty paikallisia kokemusasiantuntijoita. Koronapandemia vaikeuttanut kyseisen kaltaista osallistamista käytännössä.	Jatketaan osallistuvien palautekanavien käyttöä päätöksenteon valmistelussa ja kehittämistoiminnassa. Pilotoidaan asiantuntijaraadin toimintaa.
Panostetaan aikuisten hyvinvointiin tuottamalla laadukkaat ja tarpeeseen vastaavat peruspalvelut sekä tarjoamalla viihtyisiä ja turvallinen elinympäristö.	Toteutunut talousarvion asettamissa rajoissa. Tavoitteen tarkkarajainen arviointi vaikeaa.	Tehdään uusia avauksia talousarvioon kokeilujen perusteella (esim. liikuntaneuvonta). Arvioidaan investointimallin käyttöönottoa pitkäaikaissairauksien ehkäisyn osalta.

<p>Panostetaan aikuisten omahoitoon sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä digitaalisten ratkaisujen avulla.</p>	<p>Omaolo-palvelu otettu käyttöön. Pyydä apua -nappipalvelu käytettävissä. Neuvola-chat käytettävissä. Lapsiperheiden vanhemmille pilotoitu En jaksa -chatpalvelua. Pyydä apua -palvelua jatkettu. Pilotoitu liikuntaneuvontaa etäpalveluna. Nuorisopalveluja (myös vanhemmille) toteutettu erilaisten sähköisten palvelujen kautta (mm. Discord, Whatsapp). Markkinoitu omaehtoisen liikunnan videopankkia.</p>	<p>Lisätään digitaalisten palvelujen käyttöä. Liitytään maakunnalliseen kehittämiseen.</p>
<p>Panostetaan kunnan nettisivujen uudistamiseen, jonka kautta tehostetaan palveluohjausta.</p>	<p>Aloitettu viestinnän parantamistoimet ja sen osana tarkasteltu kunnan nettisivujen sisältöä, ulkoasua ja rakennetta. Tilattu nettisivujen saavutettavuuskartoitus.</p>	<p>Toteutetaan nettisivujen saavutettavuuskartoitus ja sen edellyttämät korjaukset. Parannetaan ja selkiytetään kunnan nettisivujen rakennetta ja ulkoasua.</p>

3. Ikääntyneiden omatoimisuuden ja elämänlaadun tukeminen

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot ja toimijat	Indikaattorit	Nykytilan arvio	Huomioita
Yksinäisyyden ehkäiseminen ja psykososiaalisen hyvinvoinnin edistäminen	Kunnan palvelut, ostopalvelut, muut palvelut Sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelut Aktiiviset yhdistys- ja liikunta- ja urheiluseuratoimijat Vanhus- ja vammaisneuvoston toiminta Kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut	Ruskon kunta, Raision sote, yhdistykset, liikunta- ja urheiluseurat, hyvinvointitoimiala, seurakunta	Kansalliset mittarit (mm. Sotkanet)	2018 punainen 2019 keltainen	Korona lisännyt yksinäisyyttä ja estänyt sitä ehkäiseviä toimenpiteitä. Toteutettu yhdessä sote-palvelujen ja seurakunnan kanssa soittokierros ja asiointipalvelu ikääntyneille. Projektiaavustuksia suunnattu ikääntyneiden yksinäisyyden torjumiseen.
Toimintakyvyn ylläpitäminen	Kunnan palvelut, ostopalvelut, muut palvelut Laadukkaat liikuntaympäristöt Senioripuistot Esteettömät tilat Sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelut Liikuntaneuvontaa perusterveydenhuollon yhteydessä Ravitsemusneuvontaa perusterveydenhuollon yhteydessä Aktivisuuden lisääminen päivä- ja ryhmätoiminnan avulla Ravitsemuspalvelut Päihitteettömyyden tukeminen	Ruskon kunta, Raision sote, yhdistykset, liikunta- ja urheiluseurat, hyvinvointitoimiala	Kansalliset mittarit (mm. Sotkanet)	2018 vihreä 2019 vihreä	Terveyskeskuslääkärin vastaanotolla yli 10 kertaa vuodessa käyneitä on Ruskolla vertailukunnista eniten. Liikuntaneuvonnan palvelu tulisi vakiinnuttaa perusterveydenhuollossa. Ravitsemusneuvontaa ja ehkäisevää päihdetyötä tulisi vahvistaa. Ikääntyneiden päivätoiminnan toteuttaminen
Omahoidon mahdollistaminen	Ohjaus ja neuvonta Perusterveydenhuollon palveluohjaus Kunnan nettisivujen kautta tapahtuva palveluohjaus	Perusterveydenhuolto, keskushallinto, hyvinvointitoimiala	Kansalliset mittarit (mm. Sotkanet) ja käyttäjäseuranta	2018 keltainen 2018 keltainen	

Uudet toiminnot	Toteutuminen	Jatkotoimenpiteet
Panostetaan vanhus- ja vammaisneuvoston toimintaan taloudellisesti, minkä kautta ehkäistään ikääntyneiden yksinäisyyttä ja lisätään psykososiaalista hyvinvointia.	Neuvoston toimintaa rahoitettu hyvinvointilautakunnan käyttötaloudesta ja määrärahalta on oma kustannuspaikka. Neuvostolla aktiivista toimintaa koronarajoitusten sallimissa rajoissa.	Varataan määräraha vuosittain toimintaan.
Panostetaan ikääntyneiden hyvinvointiin tuottamalla laadukkaat ja tarpeeseen vastaavat peruspalvelut sekä tarjoamalla viihtyisiä ja turvallinen elinympäristö.	Toteutunut talousarvion asettamissa rajoissa. Tavoitteen tarkkarajainen arviointi vaikeaa. Koronarajoitusten aikana tehostettu ikääntyneiden palvelutarpeen arviointia ja palveluja (mm. soitto kotiin, asiointipalvelu, ruokapalvelu).	Tarvetta sote-palveluja kevyemmille tukimuodoille on selvästi. Olisi tarpeen lisätä tällaisia palvelukokeiluja ja arvioida niiden vaikuttavuutta. Esteettömien asumismuotojen lisäämistä tulisi edistää vanhuksille ja

		vammaisille. Esteettömyyden, saavutettavuuden ja osallisuuden edistämistä vietävä eteenpäin.
Panostetaan kunnan nettisivujen uudistamiseen, jonka kautta tehostetaan palveluohjausta.	Aloitettu viestinnän parantamistoimet ja sen osana tarkasteltu kunnan nettisivujen sisältöä, ulkoasua ja rakennetta. Tilattu ja toteutettu nettisivujen saavutettavuuskartoitus.	Toteutetaan nettisivujen saavutettavuuskartoitus ja sen edellyttämät korjaukset. Parannetaan ja selkiytetään kunnan nettisivujen rakennetta ja ulkoasua.
Panostetaan ikääntyneiden kuntalaisten osallistamiseen päätöksentekoon uusien palautekanavien ja kokemusasiantuntijaraadin kautta.	Osana kotiin soittoa kysytty jokaiselta yli 70-vuotiaalta kuntalaiselta kuulumisia ja kartoitettu palvelutarvetta. Otettu käyttöön useita osallistavia palautekanavia (mm. Webropol-kyselyt, otakantaa.fi-keskustelut, ideankeruutapahtumat). Järjestetty perehdytystä tietokoneen ja verkon käyttöön. Kokemusasiantuntijaraadin toiminta on käynnistynyt kunnan nettisivujen teon yhteydessä.	Kokemusasiantuntijaraadin toimintaa voidaan hyödyntää jatkossakin.

4. Erityistä tukea tarvitsevien tukeminen

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot ja toimijat	Indikaattorit	Nykytilan arvio	Huomioita
Osallisuuden mahdollistaminen	Kuntalaisten osallistaminen Poliittinen päätöksenteko Kuntalaistilaisuudet Kuntalaisaloitteet Palautekyselyt Vanhus- ja vammaisneuvosto Kokemusasiantuntijaraati	Keskushallinto ja kaikki toimialat	Kuntakyselyt, palautekyselyt, kuntalaisaloitteet ja kuntalaispalautteet	2018 keltainen 2019 vihreä	Ruskolla on koottu oma asiantuntijaraati, joka oli mm. nettisivujen teossa mukana. Lisätty kuntalaiskyselyjä ja -keskusteluja verkossa.
Toimintakyvyn ylläpitäminen	Kunnan palvelut, ostopalvelut, muut palvelut Laadukkaat liikuntaympäristöt Senioripuistot Esteettömät tilat Sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelut Liikuntaneuvontaa perusterveydenhuollon yhteydessä Aktivisuuden lisääminen päivä- ja ryhmätoiminnan avulla	Ruskon kunta, Raision sote, yhdistykset, liikunta- ja urheiluseurat, hyvinvointitoimiala	Kansalliset mittarit (mm. Sotkanet)	2018 vihreä 2019 vihreä	Käynnistetty esteettömyyssuunnitelman laatiminen ja sen osana esteettömyyskartoitukset ja -korjaukset. Esteettömyyden parantamista tarvitaan edelleen mm. lähikirjastossa, terveysasemalla, päiväkodeissa ja kouluissa.

	Saattajakortti ja ylikunnalliset palvelut Avustukset Päihitteettömyyden tukeminen				
Omatoimisuuden tukeminen	Ohjaus ja neuvonta Perusterveydenhuollon palveluohjaus Kunnan nettisivujen kautta tapahtuva palveluohjaus	Perusterveydenhuolto, keskushallinto, hyvinvointitoimiala	Kansalliset mittarit (mm. Sotkanet) ja käyttäjäseuranta	2018 keltainen 2019 keltainen	

Uudet toiminnot	Toteutuminen	Jatkotoimenpiteet
Panostetaan erityistä tukea tarvitsevien kuntalaisten osallistamiseen päätöksentekoon uusien palautekanavien ja kokemusasiantuntijaraadin kautta.	Otettu käyttöön useita osallistavia palautekanavia (mm. Webropol-kyselyt, otakantaa.fi-keskustelut, ideankeruutapahtumat). Kokemusasiantuntijaraadin toimintaa hyödynnetty kunnan kotisivujen teossa.	Mahdollisuus jatkossa hyödyntää myös oman kunnan asiantuntijaraatia.
Panostetaan vanhus- ja vammaisneuvoston toimintaan taloudellisesti, minkä kautta ehkäistään erityistä tukea tarvitsevien yksinäisyyttä ja lisätään psykososiaalista hyvinvointia.	Neuvoston toimintaa rahoitettu hyvinvointilautakunnan käyttötaloudesta ja määrärahalla on oma kustannuspaikka. Neuvostolla aktiivista toimintaa koronarajoitusten sallimissa rajoissa.	Varataan riittävä määräraha vuosittain vanhus- ja vammaisneuvoston toimintaan. Neuvoston toiminta kytkettävä jatkossa suunnitelmallisesti kunnan hyvinvointiohjelman toteuttamiseen.
Panostetaan erityistä tukea tarvitsevien hyvinvointiin tuottamalla laadukkaat ja tarpeeseen vastaavat peruspalvelut sekä tarjoamalla viihtyisiä ja turvallinen elinympäristö sekä saattajakortti.	Toteutunut talousarvion asettamissa rajoissa. Tavoitteen tarkkarajainen arviointi vaikeaa. Koronarajoitusten aikana tehostettu riskiryhmään kuuluvien palvelutarpeen arviointia ja palveluja (mm. asiointipalvelu). Saattajakortti ollut erityistä tukea tarvitsevien käytettävissä. Erityistä tukea tarvitsevien liikunta-avustus jaettu vuosittain hakemusten perusteella.	Saattajakortin hallinnointia ehdotetaan siirrettäväksi soten vastuulle. Saattajakortin laajentamista Varsinais-Suomen ulkopuolelle tulisi arvioida ja opastaa EU:n vammaiskortin hakemiseen ja käyttöön. Tehdään uusia avauksia talousarvioon kokeilujen perusteella. Arvioidaan investointimallin käyttöönottoa.
Panostetaan erityistä tukea tarvitsevien omatoimisuuden tukemiseen sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä digitaalisten ratkaisujen avulla.	Omaolo-palvelu otettu käyttöön. Pilotoitu liikuntaneuvontaa etäpalveluna.	Jatketaan liikuntaneuvonnan kokeilua hankerahoituksella. Ehdotetaan toiminnan vakinaistamista kokeilusta saatujen kokemusten perusteella.
Panostetaan kunnan nettisivujen uudistamiseen, jonka kautta tehostetaan palveluohjausta.	Aloitettu viestinnän parantamistoimet ja sen osana tarkasteltu kunnan nettisivujen sisältöä, ulkoasua ja rakennetta. Tilattu nettisivujen saavutettavuuskartoitus.	Toteutetaan nettisivujen saavutettavuuskartoitus ja sen edellyttämät korjaukset. Parannetaan ja selkiytetään kunnan nettisivujen rakennetta ja ulkoasua. Nettisivujen saavutettavuudessa huomioitava myös sisällöllinen saavutettavuus.